

Ο Διόνυσος βρίσκει ρεπερτοριακές ισορροπίες

«Ο Θεός της Σφαγής» της Γιασμίνια Ρεζά από το θέατρο Διόνυσος.

Μετάφραση: Γιώργος Βούρος. Σκηνοθεσία: Γιώργος Μουαϊμης. Σκηνικά/Κοστούμια: Μαρίνα Χατζηλουκά. Φωτισμοί: Καρολίνα Σπύρου. Παίζουν: Χριστίνα Παυλίδου, Πάνος Μακρής, Έλενα Χατζηναυξέντη, Λευτέρης Ζαμπετάκης.

Μπορώ να πω ότι το Θέατρο Διόνυσος αρκετές φορές βρίσκει ρεπερτοριακές ισορροπίες εκεί που άλλοι ψάχνονται. Και εννοώ τις ισορροπίες μεταξύ, ας το πούμε χονδρά για χάρη της συζήτησης, κουλτούρας και εμπορικότητας. Συχνά τα «ελεύθερα» (όχι όμως από τα γούστα του κοινού) σχήματά συνήθως εναλλάσσουν δυνειδητά τις δύο τάσεις (:), ρίχνονται στην αγκαλιά της εμπορικότητας, όταν οι εισπράξεις πέφτουν επικίνδυνα, και μετά, γεμάτα τύψεις, ανεβάζουν κάτι πιο εκλεπτυσμένο. Αυτά συμβαίνουν με τα σταθερά σχήματα. Από την άλλη, υπάρχουν και τα «ασταθή», οι μικρές θεατρικές ομάδες που σχηματίζονται για μια ή για λίγες μόνο παραγωγές. Αυτές είτε τάσσονται με την άκρατη εμπορικότητα είτε κρατάνε τη σοφιστική εκλεκτικότητα στις επιλογές τους. Αλλά και στον ΘΟΚ, τουλάχιστον τους δύο τελευταίους μήνες, υπήρχε ένας σαφής διαχωρισμός, από 'δω πάμε για κουλτούρα, από 'κει για εμπορικότητα.

«Ο Θεός της Σφαγής» της Γιασμίνια Ρεζά είναι ένα έξυπνο κείμενο. Πολύ πυκνό και πολύ γαλλικό, όχι με την έννοια της ελαφριάς γαλλικής πολυλογίας των συμπαθητικών φαρσοκωμωδιών. Ο πολυς σε ποσότητα λόγος του έργου είναι ορθολογιστικά δομημένος, ψυχολογικά ακριβής και κοινωνικά αιχμηρός. Οι τέσσερις χαρακτήρες του έργου ξεκινούν από την αφετηρία της υπόθεσης (τσακωμός των δύο εντεκάχρονων αγοριών) και έχουν τέσσερις παραλληλισμένες γραμμές εξέλιξης ή, μάλλον, αποδόμησης, που οδηγούν το αρχικό φαινόμενο συμμετρικό σχήμα στα τελικά θρύψαλα. Η συγγραφέας επιλέγει τους τέσσερις χαρακτήρες που σχηματίζουν τα δύο γονεϊκά / συζυγικά ζευγάρια ως αναγνωρίσιμους κοινωνικούς τύπους, αλλά από κάποιο, αρκετά πρώιμο, σημείο αφήνει να φανεί ότι πρόκειται για τέσσερις φτιαχτές αυτο-εικόνες που

μέσα από τις συγκρούσεις και τους αποκαλυπτικούς αλληλοχαρακτηρισμούς θα τσαλακωθούν μέχρι την πλήρη διάλυση. Μια περιγραφή που θα μπορούσε να ταιριάζει και με το «Ποιος φόβάται τη Βιρτζίνια Βουλφ», όμως η Γιασμίνια Ρεζά γράφει κωμωδία «θυσιάζοντας» κατά κάποιο τρόπο τους ήρωές της στον βωμό της κοινωνικής σάτιρας. Η Ρεζά βάζει στο στόχαστρό της τέτοια σημεία των καιρών, όπως η απόλυτη ανηθικότητα των επαγγελματικών συναλλαγών, η χυδαιότητα και η παχυδερμία των μικρομεσαίων στρωμάτων, η ψευδο-προοδευτικότητα που πόρρω απέχει από την ατομική ηθική. Καταλύτης των αποκαλύψεων - ο θυμός, η καταπιεσμένη βιαιότητα που κρύβεται πίσω από τις κοινωνικές συμβάσεις. Ο Θεός της Σφαγής που δοξάζεται στο έργο, κατά την άποψη της συγγραφέως τρέφεται από την κενότητα των φτιαχτών αυτο-εικόνων, από την αδυναμία των ανθρώπων να πιστέψουν σ' αυτά που λένε πως πιστεύουν, να αγαπήσουν αυτούς και αυτά που δήθεν αγαπούν να δικαιολογήσουν αυτά που δεν δικαιολογούνται.

Ο σκηνοθέτης της παράστασης του Διόνυ-

σου Γιώργος Μουαϊμης υπογραμμίζει τα κωμικά στοιχεία του έργου ως αντίβαρο στο γαλλικό λεξικό χείμαρρο. Όμως, δεν αφήνει τον λόγο χωρίς λεπτομερή ανάλυση και η παρτιτούρα που φτιάχνει για τους τέσσερις ηθοποιούς του είναι ευκρινής και προσαρμοσμένη στις υποκριτικές τους προσωπικότητες. Είναι ενδιαφέρον ότι η πυκνότητα του λόγου «σώζει» τον Μουαϊμη από κάποια υπερβολή στην ποσότητα των σκηνοθετικών μικροενημάτων που χαρακτηρίζει μερικές από τις παλαιότερες δουλειές του. Είναι επίσης ενδιαφέρον να βλέπουμε πως κάποιοί από την τετράδα αποδίδουν καλύτερα στην παρουσίαση της αρχικής εικόνας των προσώπων που υποδύονται και κάποιοι άλλοι - στη διαδικασία

αποκάλυψης. Η Έλενα Χατζηναυξέντη φτιάχνει μια τυπική και ατσαλάκωτη μορφή της μαχητικής ζωόφιλου κυρίας, όμως το τσαλάκωμά της πού ακολουθεί είναι πιο επιφανειακό απ' ό,τι των συμπτωταγωνιστών της. Ο Πάνος Μακρής έχει να διανύσει λιγότερη κατηφόρα, καθώς ο ήρωάς του είναι αρκετά αντιπαθής από την αρχή. Αυτό που χάνει ο χαρακτήρας του είναι η παραφουσκωμένη αυτοπεποίθηση. Ο Λευτέρης Ζαμπετάκης κάνει εντυπωσιακή μεταμόρφωση από καταπιεσμένο σύζυγο σε περήφανο για τη μαχητική αναισθησία του άξεστου τύπου. Η Χριστίνα Παυλίδου υπονομεύει τη φαινομενική αφοσίωση της ηρωίδας της σε αρχές και ιδανικά και την παρουσιάζει ως χαμένη χωρίς εσωτερικό ηθικό προσανατολισμό. Και οι τέσσερις ηθοποιοί της παράστασης είναι τηλεοπτικά ενεργοί και γνωστοί ως πρόσωπα, κάτι που εκμεταλλεύεται η παραγωγή στην αφήγηση. Η ενίσχυση του κωμικού στοιχείου και η επένδυση στην τηλεοπτική αναγνωρισιμότητα των ηθοποιών, λοιπόν, αποτελούν τις δόσεις εμπορικότητας με τις οποίες επιτυγχάνεται η «ισορροπία» που αναφέραμε στην αρχή.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@phileleftheros.com

